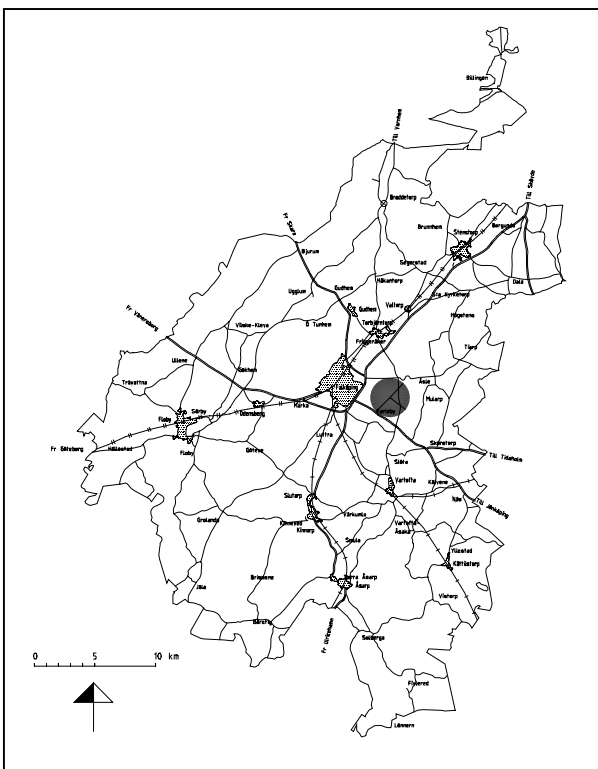

OMRÅDESBESTÄMMELSER Karleby

STADSBYGGNADS- AVDELNINGEN 2006 Falköpings kommun

Beslut om samråd
BN § 80, 2006-06-15

Samråd
2006-07-04—08-18

Antaget
BN § 150, 2006-11-16

Laga kraft
2007-01-29

OB 06-037

BAKGRUND

Den kunskap som går att utläsa ur kulturlandskapet och bebyggelsemiljön är värdefull för förståelsen av gångna tiders livsvillkor, seder, skick och bruk.

I den kulturhistoriska inventeringen "Hus och miljöer på Falbygden" beskrivs kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader på landsbygden.

Dessa objekt ligger ofta inom sådana områden som dessutom är av stort värde från landskapsbildssynpunkt.

Enligt kommunens översiktsplan (ÖP 90) är de värdefulla kulturmiljöerna en resurs som så långt som möjligt skall bibehållas för kommande generationer.

Förändringar i markanvändning och bebyggelse bör därför ske varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

SYFTE

All bebyggelse, oavsett ändamål, samverkar i upplevelsen av kulturmiljön och landskapet. Det är därför viktigt att även icke bygglagpliktiga åtgärder uppfyller de allmänna aktsamhetsreglerna såsom de föreskrivs i plan- och bygglagen (PBL 3:1, 3:10 och 3:12) angående t.ex. byggnaders placering, utformning, färgsättning och materialval.

BESKRIVNING

Karleby och Lovene byar bildar tillsammans en ca 2,5 km lång radby, Karlebylånga, ovanför sluttningen till Åslesänkan. Utblickarna är vida, dels över dalen dels mot Alleberg i söder. I radbyn ligger gårdar på rad längs länsväg 2859, huvudsakligen på vägens östra sida. Vägen är ett mycket gammalt färdstråk som en förlängning av Åtrastigen söderifrån. Kontakten med stenåldersgravarna längs klevkanten kan tolkas som att vägen är en av landets äldsta.

Den i mångt och mycket enastående koncentrationen av stenåldersgravar visar på att här var en bebodd och brukad bygd för ca 4500 år sedan. Kulturlandskapet i Karlebylånga kan antas höra till de äldsta i landet, med en kontinuitet i jordbruk och bosättning alltsedan stenålder till nutid. Stenåldersgravarna vid Karleby är av internationellt intresse.

Byns bebyggelsemönster och markanvändning överensstämmer i stora drag med 1600-talets kartbild som avspeglar långt äldre förhållanden. Byn har ett typiskt "Falbygds-läge" vid randen av kalkstenskleven. Gårdarna ligger parallellt med gånggrifterna på motsatta sidan av vägen. Liksom på 1600-talet ligger åkermarken på kalkstensplatån i väster. Vid Lovene ligger

grunden till Lovene medeltida kyrka, raserad vid reformationen och utgrävd 1969.

Radbyformen har bestått genom 1800-talets skiften eftersom bebyggelsen redan hade ett fördelaktigt läge i förhållande till byns jordar. Den bästa jordmånen och vattentillgången fanns också närmast byn. Före skiftena fanns sammanlagt ett 30-tal hemman i radbyn.

Bybebyggelsen omfattar sockenkyrka, skollhus från 1920-talet och bondgårdar. En stenkyrka från tidig medeltid ombyggdes på 1700-talet och ersattes 1839 med den nuvarande på samma plats mitt i Karleby by. Det är en vitputsad rektangulär byggnad med tresidigt avslutat kor och en tidsenlig lanternin på västtornet. Kyrkogården med vitputsad kyrkbod och stora träd omges av stensmurar.

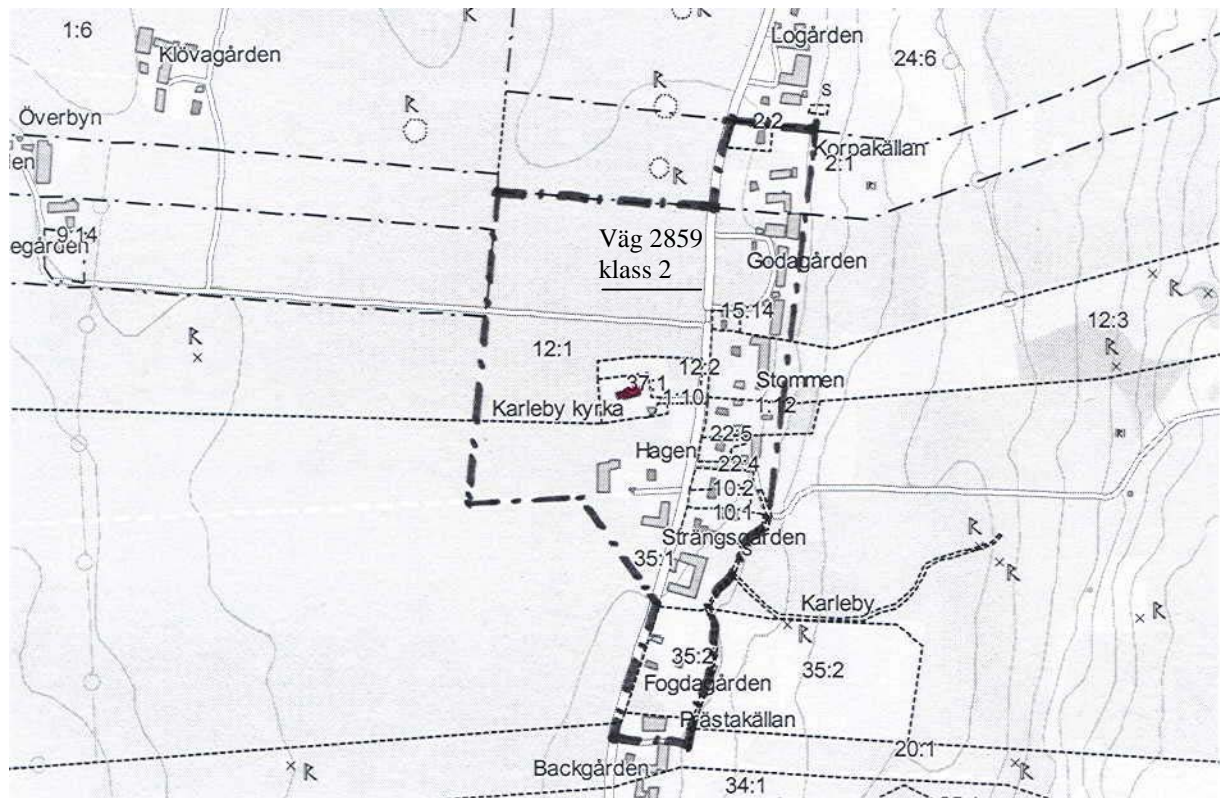
Gårdarna i radbyn har samlad bebyggelse, ofta med stora lövträd kring boningshusen. De flesta manbyggnaderna har blivit kraftigt förändrade under 1960-80-talen, med nya typer av fasad- och takmaterial, fönsterformer m.m. Träpaneler överväger dock på fasaderna. Ekonomibygnader är ofta traditionellt panelade och faluröda fränsett några byggnader, exempelvis nära kyrkan. Några gårdar har mer välbevarad bebyggelse.

Karlebylånga med sitt unika mångskiftand kulturlandskap är av riksintresse för kulturminnesvärden och har även internationellt intresse som fornlämningsmiljö.

Väg 2859, som löper rakt genom byn, ingår i länsstyrelsens och vägverkets inventering "kultur på väg" från 1997 och har där klassats som en klass 2 väg. Klassningen innebär samtidigt att man formulerat hur vägen och vägområdet skall skötas för att tillvarata och helst stärka väglandskapets värden och särdrag.

Sammanfattning

- Sammansatt kulturlandskap som är ett av landets äldsta. Fornlämningar och gammal vägsträckning.
- Bebyggelsemönster och markanvändning återgår på 1600-talets bybildning.
- Områdets kulturhistoriska värden är av såväl nationellt som internationellt intresse och ingår i ett större område av riksintresse.

Skala 1:10000

100 200 300 m

— · — · — · Gräns för områdesbestämmelser

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Utöver den generella bygglovplikten som gäller enligt plan- och bygglagen skall nedanstående åtgärder omfattas av lovplikt.

1 § Utökad lovplikt

1 mom

Inom på kartan markerat område utvidgas bygglovplikten till att gälla:

- uppförande av komplementbyggnader
- mindre tillbyggnader
- omfärgning av byggnad
- utbyte av fasadmaterial
- utbyte av takmaterial
- andra ändringar som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (t.ex. byte av fönster: typ, storlek, spröjsning)

2 mom

Inom på kartan markerat område krävs även bygglov för att uppföra, bygga till eller på annat sätt utvändigt ändra ekonomibyggnader för jord- och skogsbruk.

3 mom

Inom på kartan markerat område krävs rivningslov för rivning av byggnader och andra anläggningar.

2 § Avgifter

För ansökan om bygglov som erfordras p.g.a. den utökade lovplikten skall regeln om reduktion av avgift enligt 3 § i bygglovtaxan tillämpas så att inogen avgift skall utgå.

Utför någon utan lov en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov skall byggnadsavgift tas ut. Byggnadsavgiften skall bestämmas till minst 500 kr. (PBL kap 10 § 4)